

SESSİZ OKUMA TARTIŞMALARI

Firdevs GÜNEŞ
firdevs.gunes@gmail.com
ORCID: 0000-0002-9449-8617

Derleme Makale

Geliş Tarihi: 18.11. 2023

Revizyon Tarihi: 22.12. 2023

Kabul Tarihi: 31.12.2023

Atıf Bilgisi: Güneş, F. (2023). Sessiz okuma tartışmaları. *Sınıf Öğretmenliği Araştırmaları Dergisi (SÖAD)*, 3(2), 200-212.

ÖZ

İlkokulda öğrencilere sesli ve sessiz olmak üzere iki tür okuma öğretilmektedir. Sesli okumaya birinci sınıfta başlanmakta, öğretilen her harf, hece, kelime ve cümle sesli okunmaktadır. Sesli okumanın ilke, kural ve ölçütleri iyi bilindiğinden öğretim sürecinde fazla sorun yaşanmamaktadır. Ancak sessiz okumada durum farklıdır. Sessiz okumanın ne olduğu ve nasıl öğretileceğine ilişkin alanda ciddi tartışmalar yapılmaktadır. Eskiden sesli okumanın devamı olarak görülüyor, ses çıkarmadan okuma üzerinde duruluyordu. Oysa günümüz araştırmaları sesli okumanın devamı olmadığını, sesli okumadan sessiz okumaya geçilmediğini, bunun bir efsane olduğunu ortaya koymaktadır. Beyin araştırmaları ise sesli ve sessiz okumada beyin hareketlerinin farklı olduğunu göstermektedir. Bu nedenle iki okumanın ayrı türler olduğu, birbiriyle karıştırılmaması gerektiği dile getirilmektedir. Bu tartışmalar sessiz okuma öğretiminde de görülmektedir. Öğretim sürecinde sadece göz hareketleri ve ses çıkarmadan okumaya odaklanmanın yanlış olduğu vurgulanmaktadır. Öğrencilere yazılı kelimeleri harflerinden tanıma, anlama, metni keşfetme, metin içeriğini sorgulama, bağımsız ve aktif öğrenme gibi becerilerin kazandırılması gerekmektedir. Bunun için sessiz okuma etkinliklerine ağırlık verilmeli, planlı, programlı ve sistemli olarak öğretilmelidir. Öğrenciler sessiz okumaya teşvik edilmeli, anlayarak aktif ve bağımsız öğrenmeye yönlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sessiz okuma tartışmaları, sesli okuma, anlama.

SILENT READING DISCUSSIONS

ABSTRACT

In primary school, students are taught two types of reading: aloud and silent. Reading aloud begins in the first grade, and every letter, syllable, word and sentence taught is read aloud. Since the principles, rules and criteria of oral reading are well known, there are not many problems in the teaching process. However, the situation is different in silent reading. There are serious discussions in the field about what silent reading is and how to teach it. In the past, it was seen as a continuation of reading aloud, and the emphasis was on reading without making a sound. However, today's research reveals that there is no continuation of oral reading, that there is no transition from oral reading to silent reading, and that this is a myth. Brain research shows that brain movements are different in oral and silent reading. For this reason, it is stated that the two readings are separate genres and should not be confused with each other. These discussions are also seen in silent reading teaching. It is emphasized that it is wrong to focus only on eye movements and reading without making sounds during the teaching process. Students need to acquire skills such as recognizing and understanding written words from their letters, exploring the text, questioning the text content, and independent and active learning. For this reason, emphasis should be placed on silent reading activities and they should be taught in a planned, programmed and systematic way. Students should be encouraged to read silently and should be directed to active and independent learning through understanding.

Keywords: Silent reading discussions, reading aloud, comprehension

Giriş

Okuma geleceğin anahtarıdır. Bireyin dil, zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirmekte, geleceğine yön vermektedir. Okuma aynı zamanda yazılı metinleri anlamak ve sorgulamaktır. Metindeki yazılı kelimeleri işlemek, zihinsel sözlüğü geliştirmek, yeni bilgiler öğrenmek, çevremizdeki olayları anlamak ve dünyaya açılmaktır. Bunların yanı sıra etkili iletişim kurma, toplumsal gelişmelere uyum sağlama, görev ve rollerini yerine getirme, hayat boyu öğrenmeyi sürdürme gibi üst düzey becerilerin gelişimine de katkı sağlamaktadır. Bu nedenle okuma becerileri ve alışkanlıkları üzerinde önemle durulmaktadır. Öğrencilerde okuma becerilerini geliştirmek için ilkökul önemli bir aşamadır. Bunun için okuyan, düşünen, anlayan ve sorgulayan bireyler yetiştirme çalışmalarına küçük yaşlarda başlanmalıdır. Öğrencilerin dil ve zihinsel becerilerini geliştirerek öğrenmeyi hayat boyu sürdürmeleri sağlanmalıdır.

Okuma öğretiminde öğrencilere hangi okuma türünün öğretileceği önemli bir konudur. İlkokulda en çok iki okuma üzerinde durulmaktadır. Bunlar sesli ve sessiz okumadır. Sesli okuma çok eski yıllardan bu yana uygulanmaktadır. Sessiz okuma ise 1900'lü yıllarda yapılan araştırmalarla

gündeme gelmiş, 1970’li yıllarda ilkokul birinci sınıftan itibaren öğretilmeye başlanmıştır. Ancak son yıllarda yapılan araştırmalar, sessiz okumanın öğrencilerin okuma ve anlama becerilerini geliştirmede tek başına yeterli olmadığını ortaya koymuştur (Foucambert, 1976). Hatta ilkokul düzeyinde dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için sesli okumanın zorunlu olduğu dile getirilmiştir. Bunun üzerine ilkokullarda sesli ve sessiz okuma birlikte ele alınmaya ve öğretilmeye başlanmıştır. Ülkemizde de birlikte uygulanmaktadır.

Sessiz okuma bireyin yaşamında en çok kullanılan okuma türüdür. Sadece göz ve zihin ikilisiyle okunmakta, dil, kulak ve seslendirme devreden çıkarılmaktadır. Bu nedenle sesli okumaya göre daha hızlıdır. Sessiz okuma uzun yazıları hızlı okuma, anlama, okunan bilgilerden en iyi şekilde yararlanma, en kısa sürede kullanma gibi süreçlere katkı sağlamaktadır. Aynı zamanda yeni kelimeler öğrenmeye ve zihinsel sözlüğü zenginleştirmeye yardım etmektedir. Her gün ortalama 20 dakika sessiz okuyarak yılda 1,8 milyon kelime okunmaktadır. Bu durum sadece kelime bilgisini değil, konuşma ve yazma becerilerini de geliştirmektedir (Marechal, 2022).

Sessiz okuma ve içselleştirme becerisi birlikte el ele gitmekte ve sürekli gelişmektedir. İçselleştirme küçük çocuklarda genellikle çok zor olmaktadır. Çoğu öğrenci sessiz okumaya başladığı zaman, kelimelerin seslerini duymak ya da işitsel yolu kullanarak kelimeyi anlamak istemektedir. Özellikle birinci sınıf öğrencilerinin çoğu sessiz okumanın nasıl yapılacağını bilmediğinden uygulamada güçlük çekmektedirler. Sessiz okuma sırasında kelimeleri sesli telaffuz etmezlerse okumadıkları izlenimine kapılmaktadırlar. Bu nedenle çok alçak sesle fısıldama ya da mırıldama eğilimi göstermektedirler. Yetişkinler arasında bile sessiz okuma her zaman mükemmel değildir. Okuma sırasında dudakların veya dilin hareketleri, bazen fısıltılar duyulmaktadır. Bu zorluklar sessiz okuma öğretiminde yeni beceriler geliştirmeyi zorunlu kılmaktadır İlkokulda sessiz okuma öğretiminde gerekli becerileri kazandırmaya dikkat edilmelidir (Government of Saskatchewan, 2023; Leroy-Boussion, 1966).

Sessiz okuma sadece anlamaya değil, öğrencinin aktif ve bağımsız öğrenmesine, zihin gücünü ve zamanını en iyi şekilde kullanmasına da katkı sağlamaktadır. Ancak böylesine önemli olan sessiz okuma okullarda yeterince öğretilmemektedir. Bunun nedeni eskiden bu yana sessiz okumanın sesli okumanın devamı olarak görülmesi ve okullarda ses çıkarmadan, dudak kıpırdatmadan okuma üzerinde durulmasıdır. Bu konuyu Christa Delahaye da dile getirmektedir. Christa Delahaye (2017), okullarda sessiz okumanın üzerinde durulmadığı ve sorun haline getirilmediğini ifade etmektedir. Sessiz okumanın olduğu gibi kabul edildiği, öğrencilerin nasıl uyguladığının kontrol edilmediği, çoğu zaman anlayıp anlamadıklarını doğrulamak için sorular sorulmadığını açıklamaktadır. Sessiz okuma sırasında öğrencilerin uyguladıkları zihinsel süreçlerin neler olduğu çok gerekli olmasına rağmen izlenmediğini belirtmektedir. Çünkü eğitim kurumları sesli okumayı önelemede, anlamada daha etkili olduğunu düşünmektedir (Delahaye, 2017). Oysa günlük yaşamda en etkili ve verimli okuma sessiz okumadır. Öğrencilerin sessiz okuma becerilerini geliştirilmeye ağırlık verilmelidir.

Sessiz Okuma Nedir?

Sessiz okuma, adından da anlaşılacağı gibi bir yazıyı ses çıkarmadan, alçak sesle veya fısıldayarak okumaya denilmektedir. TDK Türkçe Sözlükte “yüksek sesle değil, içinden okuma” olarak açıklanmaktadır (TDK, 2023). Oxford Sözlüğünde ise “yazıyı dudakları kapalı biçimde içinden okuma” olarak verilmektedir (Oxford, 2023). Bunlar sessiz okumayı genel olarak açıklayan ifadelerdir. Eğitim alanındaki yazarlar ve araştırmacılar bu kavramı daha ayrıntılı ve çok yönlü ele almaktadır. Bunlar aşağıda sıralanmaktadır.

- Benoit (2016) sessiz okuma kavramına “gözle okuma”, “iç sesiyle okuma”, “zihin diliyle okuma” demektedir.
- Sorbonne Üniversitesi Oftalmoloji Laboratuvarı Müdürü Emile Javal, 1904 yılında sessiz okuma yerine “zihinden okuma” kavramını kullanmıştır. Javal, yaptığı laboratuvar araştırmalarında zihinden okuma için grafik işaretleri sese çevirmenin gerekli olmadığını açıklamıştır. Ayrıca zihinden okumanın insanlar için çok önemli olduğunu vurgulamıştır. O

yıllarda okuma “*görsel işaret ve sembolleri zihinde yorumlama kapasitesi*” olarak tanımlanmıştır (Rémond,1975).

- Okumak, gözle anlamaktır. Sessiz okuma ise gözle okuyarak aradığımız cevapları metinde bulmak demektir. Yüksek sesle okuma ise bir metni dinleyicileri etkilemek için sözlü olarak aktarmak demektir. Yüksek sesle okuma, okuma değil, daha önce gerçekleştirilen bir okumanın sözlü iletişimidir. Sesli ve sessiz okuma birbirinden farklıdır, aynı becerileri içermez. Ancak her ikisi de gereklidir. Öğrencilere her ikisi de öğretilmelidir (Charmeux, 1991).
- Haug (2009), sesli ve sessiz okuma yerine “*kendisi için okuma*” ve “*başkaları için okuma*” kavramını kullanmaktadır. Bu iki tür okumayı karşılaştırırken ses yerine zihinsel becerileri geliştirmeye odaklanılması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca kelimeleri sessiz okumak her zaman kendisi için okuma anlamına gelmediğini de belirtmektedir (Haug, 2009).
- Bazı yazarlar sessiz okumayı, “*bir metni sorular sorarak ve cevapları araştırarak okuma*” olarak açıklamaktadır. Sesli okuma bir yazı veya metni başkalarıyla sözlü olarak paylaşmadır. Sessiz okuma ise “*kişisel okuma*” ya da “*kendisi için okuma*” olmaktadır. Sesli okuma bir okuma biçimidir, oysa sessiz okuma farklı bir okuma becerisidir. İki okuma birbirini tamamlamaktadır (Cartier & Théorét,2004).
- Sessiz okumaya “*görsel okuma*” ya da “*iç sesiyle okuma*” da denilmektedir. Derbala’ya (2014) göre araştırmacılar yıllardır sessiz okurken zihnimizdeki kelimenin sesini ya da iç sesini incelemeyi ihmal etmişlerdir. Bu iç sesi metni anlamının temelidir. Bir metni sessiz okurken ya da bir konuyu düşünürken iç sesine dikkat etmek ve kontrol etmek gerekmektedir (Derbala, 2014).
- Sessiz okuma, okumanın içselleştirilmesi ve bireyselleştirilmesidir. Sessiz okuma sırasında okuyucu artık telaffuz edilen seslerin ritmine bağlı değildir. Metni anlamak için daha farklı teknikler belirleyebilir, okunan bir bölümü diğerleriyle karşılaştırabilir, çıkarımlar yapabilir. Sessiz okuma aynı zamanda metni keşfetmeye ve anlamaya katkı sağlayan bir okumadır (Marechal, 2022).
- İlkokuma yazma öğretiminde öğrencilere her harf, hece ve kelime tek tek yüksek sesle okutulmaktadır. Okuma yazma becerileri geliştikçe sesli okuma yavaş yavaş içselleştirilmekte, okunan kelimeler ve cümleler beyinde yankılanmaya, dolaşmaya başlamaktadır. Böylece iç sesi ortaya çıkmakta ve okumaya damgasını vurmaktadır. İlkokul sıralarında okuma yazma öğrenirken gelişmeye başlayan bu iç sesi zamanla ilerlemekte ve beynimize yerleşmektedir. Genellikle sessiz okuma sırasında ortaya çıkmakta ve bize yıllar boyu eşlik etmektedir (Francès, 2023).

Yukarıdaki açıklamalarda da görüldüğü gibi sessiz okuma farklı kavramlarla ifade edilmektedir. Bunlar gözle okuma, görsel okuma, zihinden okuma, zihin diliyle okuma, iç sesiyle okuma, kişisel okuma, kendisi için okuma, bireysel okuma, bağımsız okuma, metni anlamak için okuma gibi sıralanmaktadır. Bu açıklamalarda sessiz okumanın fiziksel, zihinsel ve sosyal olmak üzere üç yönü vurgulanmaktadır:

- *Fiziksel* olarak ses çıkarmama, alçak sesle okuma, dudak hareketleri yapmama, gözle okuma üzerinde durulmaktadır.
- *Zihinsel* olarak zihinden okuma, zihin diliyle okuma, iç sesiyle okuma, anlama, sorular sorarak okuma vb. dikkat çekilmektedir.
- *Sosyal* olarak kendisi için okuma, bireysel okuma, bağımsız okuma gibi sosyal beceriler ön plana çıkarılmaktadır.

Bunların yanı sıra sessiz okumanın sesli okumadan farklı olduğu, çeşitli zihinsel becerileri gerektirdiği, iç sesini ortaya çıkardığı, iç sesinin anlamının temeli olduğu, metni keşfetmeye ve anlamaya katkı sağladığı, sessiz okumanın insanlar için çok önemli olduğu dile getirilmektedir.

Tarihsel Gelişmeler

Okuma öğretiminin uzun ve köklü bir tarihçesi vardır. Yazının bulunuşu ile başlamış ve sürekli gelişerek ilerlemiştir. Eskiden okuma denilince sesli okuma anlaşılıyordu. Orta çağda asiller şiirleri ve metinleri sesli okuyor, el yazısı ve yüksek sesle okumaya önem veriliyordu. Öğrencilere sesli okuma öğretiliyordu. On beşinci yüzyılda sadece hâkim, noter, ticaret ve sanat alanında sessiz okuma uygulanıyor, diğer alanlarda yine sesli okumaya devam ediliyordu On sekizinci yüzyılda artık evlerde de sesli okumaya ağırlık veriliyordu. Çünkü o dönemlerde sesli okuma eğitim, kültür, basım gibi nedenlerden kaynaklanıyordu. Jean-Jacques Rousseau ve dönemin eğitimcileri çocukların sesli okuması gerektiğini savunuyordu. Yüksek sosyete, edebiyatçı, yazar ve şairler okuma salonlarında toplanıyor, felsefe ve edebiyat kitaplarını sesli okuyorlardı. Sesli okuma önemli bir sosyal ve kültürel etkinlik olarak kabul ediliyordu. Ayrıca o yıllarda matbaacılık yeterince gelişmediğinden kitaplarda çok fazla dizgi ve yazım hataları bulunuyordu. Sesli okuma ile bu tür hataların önlenmesine çalışılıyordu. Böylece uzun yıllar salonlarda, okullarda ve evlerde sesli okuma etkinlikleri sürmüştür (Ros-Dupont, Billaud-Lecoinet, Ducros & Dupinay-Lemaire,1999).

Dünyamızda 1900'lü yıllarda sesli okuma ile ilgili düşünceler değişmeye başladı. Basım çalışmalarında hızlı gelişmeler üzerine kitaplarda dizgi ve noktalama sorunları azaldı. Kitaplar daha nitelikli basılmaya başladı. Emile Javal gibi araştırmacıların açıklamalarıyla sessiz okuma ön plana çıktı. Sessiz okumanın yararları 1970'li yıllarda giderek yaygınlaştı. Eğitimciler "Okumak, anlamaktır" anlayışından hareketle kelimeleri tanımak ve anlamak için sesli okumanın yeterli olmadığını açıkladılar. Sessiz okuma ile anlayarak daha hızlı okunabilir, metnin niteliğine uygun esnek okuma yapılabilir, düşüncesi yayıldı. Ardından Jean Foucambert, 1976 yılında okumanın görsel ve düşünsel olduğunu, bu nedenle sessiz okunmaya ağırlık verilmesi gerektiğini açıkladı. Sesli okumanın anlama için zorunlu olmadığını, kelimeleri seslere dökme işleminden ibaret olduğunu belirtti (Foucambert, 1976). Bu görüşlerin kabul görmesi ve yayılması üzerine ilkokullarda birinci sınıftan itibaren sessiz okuma çalışmalarına başlandı (Delahaye, 2017).

Sessiz okumaya ilişkin düşünceler 1990'lı yıllarda tekrar değişmeye başladı. Sessiz okuma konusunda yürütülen son 20 yıllık çalışmaları değerlendiren araştırmacılar istenilen başarıya ulaşamadığını açıkladılar. Okullarda sessiz okuma çalışmalarının düzenli, planlı ve programlı yürütüldüğünü, ancak öğrencilerde anlama becerilerinin gelişmediğini vurguladılar. Sessiz okumanın görsel ve yüzeysel okumaya neden olduğunu, bu durumu önlemek için her iki okumaya da önem verilmesi gerektiğini belirttiler. Bazı araştırmacılar önce sesli okuma becerilerinin geliştirilmesi, ardından sessiz okumanın öğretilmesi, birinin diğerinin yerine konulmaması gerektiğini açıkladılar. Bu konuda Evelyne Charneux (1991), sesli okumanın farklı bir tür olduğunu, dil öğretimine zenginlik getirdiğini, sessiz okuma ile karşılaştırmanın yanlış olduğunu söyledi (Charneux, 1991,2011). Bu gelişmeler sonrası 1995'li yıllara doğru çoğu ülkenin eğitim programında sesli okumaya yer vermeye ve öğrencilere öğretilmeye başlandı. Öğrencilerin okuma zevki edinebilmeleri ve okuduklarını anlayabilmeleri için her iki okumanın da gerekli olduğu belirtildi (Ros-Dupont, vd, 1999).Böylece hem sesli hem de sessiz okuma birlikte ele alınmaya başlandı.

Sessiz okumaya ilişkin ülkemizde de benzer çalışmalar görülmektedir. Cumhuriyetin kurulduğu yıllarda sesli okumaya ağırlık verilmiş, sonraki yıllarda sessiz okuma öne çıkmıştır. Son yıllarda hazırlanan Türkçe (1-5.Sınıflar) öğretim programlarında ise ilkokul birinci sınıftan itibaren hem sesli hem de sessiz okumaya yer verilmiştir.

Sessiz Okuma Araştırmaları

Eğitim alanında sessiz okuma ile ilgili eski ve yeni olmak üzere çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Eski araştırmalarda sessiz okuma sesli okumanın devamı olarak ele alınmakta, okuma hızı, göz hareketleri ve anlama üzerinde durulmaktadır. Sessiz okuma ile ilgili ilk deneysel araştırmalar 1900' lü yıllarda Emile Javal ile başlamıştır. Javal, okuma sırasında okuyucunun göz hareketlerini laboratuvar ortamında bir metrekairelik ekrana yansıtarak incelemiştir. Javal (1904, akt. Crahay, 1999), okuma sırasında gözün sıçramalarla ilerlediği, bir göz durumunda harf ve heceler değil kelimelerin bütün olarak görüldüğünü açıklamıştır. Bunun için grafik işaretleri sese çevirmenin gerekli olmadığını, kelimenin resim gibi bütün olarak tanındığını belirtmiştir (Crahay,1999;Güneş, 2000).

Ardından Huey (1908), Buswell (1920), Anderson ve Swanson (1937), Durrell (1940), Anderson ve Dearborn (1952), Edfeldt (1959) ve Stauffer (1962) çeşitli araştırmalar yapmışlardır (Leroy-Boussion, 1964). Bu araştırmalarda sessiz okumanın hız ve anlama yönüyle sesli okumadan daha üstün olduğu ortaya çıkmış ve çeşitli bulgularla kanıtlanmıştır.

Günümüz araştırmaları sessiz okumanın daha çok zihinsel boyutuna odaklanmakta, iç sesi, zihinsel etkinlikler, okumayı içselleştirme, okuma sırasındaki beyin görüntüleri gibi konulara yoğunlaşmaktadır. Beyin görüntüleme araştırmalarında sesli ve sessiz okuma sırasında beyinde yapılan işlemlerin farklı olduğu görülmektedir (Derbala, 2014). Günümüz araştırmalarından bazıları aşağıda verilmektedir.

Kanada Fredericton Üniversitesi psikoloji araştırmacıları Suzanne Prior ve Katherine Welling (2001) tarafından yapılan araştırmalar, sessiz okumanın sesli okumanın ardından gelişmediğini, onun devamı olmadığını ortaya koymaktadır. Öğrenciler sessiz okumaya başlamadan önce sesli okumayı öğrenmekte, sürekli sesli okumakta, başkaları için okumakta ve giderek kendi kendine sessiz okumaya geçmektedir. Sessiz okumaya geçiş sesli okuma becerileri iyice geliştikten sonra olmaktadır. Bu süreç tahmin edildiğinden daha da karmaşıktır. Genellikle 3 ya da 4 yıl okuma becerileri iyice geliştikten, sesli okuma otomatikleştikten ve giderek içselleştirildikten sonra başlamaktadır. İyi okuyucular görme yelpazesini geliştirmekte, belirli aralıklarla sessiz okumakta, bazı kelimeleri önceden tahmin ederek ve atlayarak daha hızlı okumaktadır (Suzanne Prior & Katherine Welling, 2001).

Londra Nöroloji Enstitüsü araştırmacısı Cathy Price, 2000 yılında sesli okuma ve sessiz okuma sırasında beyinde yapılan işlemleri karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Cathy Price'e (2002) göre beyin görüntüleme araştırmaları sesli ve sessiz okuma sırasında beyinde yapılan işlemlerin değiştiğini göstermektedir. Bunun tersine yüksek sesle okuma ve sesli okunan bir metni dinleme sırasında beyinde yapılan işlemler birbiriyle aynıdır. Bu araştırmaya göre sessiz okuma hiçbir şekilde sesli okumanın beynimizdeki basit bir kopyası ya da devamı değildir (Cathy, 2002).

Provence Üniversitesi bilişsel psikoloji araştırmacısı Johannes Ziegler (2005), sessiz okuma araştırmalarında kelimenin görsel biçiminin anahtar rol oynadığını belirtmektedir. Johannes Ziegler'e (2005) göre okuyucunun ses bilgisi okuma sürecini doğrudan ve otomatik olarak etkilemektedir. Uzman okuyucu kelimelerin küçük sesini beyinde sürekli olarak duymaktadır. Sessiz okurken harfler otomatik olarak sese çevrilmekte, kâğıtta yazılı harfler daha önceden sesli okunduğu gibi beyinde küçük bir ses ya da iç sesi oluşturmaktadır. Kelimelerin görsel müziği ya da sesinin analizi ile anlamlar birleştirilerek kelimenin anlamına ulaşılmaktadır. Sessiz okumada iç sesi bütün okuma sürecini etkilemekte ve merkezi bir rol oynamaktadır (Ziegler, 2005).

Lyon bilişsel psikoloji araştırmacısı Laurence Paire-Ficout (2003), laboratuvarında sessiz okuma sırasında iç sesine ilişkin uzmanlarca yapılan çeşitli araştırma, keşif ve bulguları incelemiştir. Sessiz okuma öğretiminde seslerden harflere geçişin çok zor olduğunu, özellikle kelimeyi resim gibi işlemenin öğrencilerde kolay olmadığını açıklamıştır. Bu durum işitme engelli ve disleksi olan öğrencilere iyi öğretilmesi gerekmektedir (Laurence Paire-Ficout, 2003).

Semenovitch Vygotsky (1934, akt. Derbala, 2014), bütün zihinsel etkinliklerin içselleşmeden önce sosyal bir yapıya sahip olduğunu açıklamaktadır. Vygotsky'e göre çocuklar bizzat kendileriyle konuşmadan ve dili içselleştirmeden önce başkalarıyla etkileşerek konuşmayı öğrenmektedirler. İçselleştirme çok sayıda aktif ve etkili öğrenme sonucu gerçekleşmektedir. Bu durum okumanın içselleştirilmesinde de aynen görülmektedir (Derbala, 2014).

Haug'a (2009) göre, sesli okumadan sessiz okumaya geçiş bir efsanedir. Sessiz okuma için okuma sürecinin ayrıntılı incelenmesi, metnin genel olarak öğrenilmesi ve yeni zihinsel becerilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle sesli ya da sessiz okuma yerine kendisi için okuma ve başkaları için okuma kavramlarını kullanmaktadır. Sesli okumadan sessiz okumaya geçildiği iddiasının bir efsane olduğunu, bunun tarihsel süreçte zayıf işaretlerinin bulunduğunu açıklamaktadır (Haug, 2009).

Görüldüğü gibi günümüz araştırmalarında sessiz okuma ayrı bir tür olarak kabul edilmekte ve dört yönü üzerinde durulmaktadır. Bunlar;

1.Sesli okumanın devamı değildir: Günümüz araştırmalarına göre sessiz okuma sesli okumanın devamı değildir. Öğrencilerde sesli okuma becerilerinin üç- dört yıl boyunca ilerlemesi, otomatikleşmesi ve içselleştirilmesi ile sessiz okuma geliştirilmektedir. Sesli okumadan sessiz okumaya geçiş bir efsanedir. Sessiz okuma için yeni ve farklı zihinsel becerilerin geliştirilmesi gerekmektedir.

2.Farklı bir okuma türüdür: Beyin görüntüleme araştırmaları sesli ve sessiz okuma sırasında beyinde yapılan işlemlerin farklı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu araştırmalara göre sessiz okuma hiçbir şekilde sesli okumanın beynimizdeki basit bir kopyası değildir. Farklı bir okuma türüdür.

3.Sessiz okumada iç sesi önemlidir: Sessiz okuma ve içselleştirme becerisi birlikte gelişmektedir. Sessiz okurken harfler otomatik olarak sese çevrilmekte, kâğıtta yazılı harfler daha önceden sesli okunduğu gibi beyinde küçük bir ses ya da iç sesi oluşturmaktadır. Kelimenin görsel analizi ile anlamı birleştirilerek kelimenin anlamına ulaşılmaktadır. Böylece iç sesi metni anlamının temelini oluşturmaktadır. Uzman okuyucular kelimelerin küçük iç sesini beyinde duyarak okumakta ve anlamaktadır.

4.Öğrencilere iyi öğretilmelidir: Sessiz okuma öğretiminde içselleştirme küçük çocuklarda genellikle zor olmaktadır. Çoğu öğrenci sessiz okumaya başladığı zaman kelimenin seslerini duyarak anlamaya ihtiyaç duymaktadırlar. Öğrencilere seslerden harflere geçme, kelimeyi resim gibi tanıma, iç sesini geliştirme, kelimenin görseli ile anlamını birleştirme becerileri öğretilmelidir.

Sessiz Okumanın Özellikleri

Sessiz okuma, harfleri görme, kelime ve cümleleri anlama, zihinde işleme gibi karmaşık fiziksel ve zihinsel süreçleri içermektedir. Bu süreçte öğrencilere kelimeleri görsel tanıma, cümleleri anlama ve zihinde işleme gibi beceriler kazandırılmalıdır (IUFM, 2005). Önemi nedeniyle ilkökul birinci sınıftan itibaren sessiz okuma çalışmalarına başlanmalıdır. Öğretim sürecinde sessiz okumanın özelliklerine dikkat edilmeli, gerekli beceriler kazandırılmalıdır. Araştırmalarda da vurgulandığı gibi sessiz okuma sesli okumadan farklıdır. Bunlar aşağıda verilmektedir (Güneş,2019).

Sessiz okuma farklıdır. Charmeux'e (2011) göre, sessiz okuma ayrı bir türdür. Sessiz okumada kelime ve cümleler sessiz okunmaktadır. Gözle alınan bilgiler doğrudan zihne aktarılmakta, ses telleri, ses dalgaları, dil ve kulak okuma sürecinden çıkarılmaktadır. Sessiz okuma yazılardan anlam üretme etkinliğidir. Sesli okumada ise yazıdan üretilen anlam sesle aktarılmaktadır. Okunanları iyi anlamadan veya yazıdan anlam üretmeden aktarmak zordur (Charmeux, 2011). Sessiz okuma ayrı bir alan olduğundan farklı becerileri gerektirmekte ve okumaya zenginlik getirmektedir. Bu nedenle her ikisi de okuyucular için gereklidir.

Sessiz okuma daha hızlıdır. Sesli okumada gözün kelimeyi gördüğü an ile kelimeyi seslendirme arasında 250 salise (saniyenin dörtte biri) süre geçmektedir. Alain Lieury (1995) tarafından yapılan deneysel araştırmalarda, uzman okuyucu ekrana yansıtılan bir kelimeyi 10 salisede tanımakta ancak seslendirmesi 40 salise sürmektedir. Bir başka ifadeyle ekrana yansıtılan bir kelimeyi okuma becerileri gelişmiş okuyucu 10 salise içinde tanımakta, bunu sesli söylemesi 40 salise sürmektedir. Bu durum kısa kelimelerde daha hızlı olmaktadır (Lieury, 1995; Güneş, 2019). Sesli okumada daha yavaş okumakta, göz ileriye doğru koşarken ses arkadan sürüklenmektedir

Metinle doğrudan iletişim kurulur. Sessiz okumada öğrenci metindeki yazıları gözle almakta ve zihnine aktarmaktadır. Böylece metinle birebir doğrudan iletişim kurulmaktadır. Metindeki kelime ve cümleleri görmekte, anlamını bulmakta ve zihninde yorumlamaktadır. Metin ve zihin arasında doğrusal ilişkiler kurulmakta, metinden alınan bilgiler daha hızlı işlenmektedir. Bu durum metni keşfetmeye ve anlamaya katkı getirmektedir.

Aktif ve bağımsız öğrenmeyi sağlar. Sessiz okuma aktif öğrenmenin önemli bir aracıdır. Sessiz okuma, öğrencinin dikkatini geliştirme, metin içeriğine odaklanma, kendine güvenme ve güdülenmeye katkı sağlamaktadır. Okuduklarını düşünme, sorgulama, tahmin etme, çıkarım yapma gibi becerilere yardım etmektedir. Ayrıca çeşitli bilgileri öğrenme, çok yönlü düşünme, kültürü zenginleştirme ve bakış açısını genişletme aracı olmaktadır.

Kendisi için okumadır. Sessiz okumanın ana amacı okuma becerilerini geliştirmek ve bağımsız öğrenmeyi sürdürmektir. Böylece öğrenci kendi kendine, istediği yer ve zamanda okuyacak, kendini geliştirecektir. Bu nedenle öğrencilere kelimeleri gözle tanıma, metni iyi anlama, öğrenilen bilgileri zihninde düzenleme gibi becerileri kazandırmak için sessiz okuma etkinlikleri verilmelidir. Sesli okumada kelimeleri işitme duyusunun yardımı ile anlama doğal bir durumdur. Ancak sessiz okumada öğrencilerin kelimeleri gözle tanıma ve anlama becerilerini geliştirmek gerekmektedir.

Öğrenmek için okumadır. Metni ayrıntılı okumak, bilgileri derinlemesine anlamak ve öğrenmek için etkili bir araçtır. Bu okumada bir metin tekrar tekrar okunabilir. Öğrenci, metni ilk kez okurken hızlı geçtiği ve anlamadığı yerleri derinlemesine anlamak için metni kendi kendine birkaç kez okur. Bu okumada temel kural metnin farklı zamanlarda okunmasıdır. Bu uygulama öğrencilerin akıcı okuma, anlama ve öğrenme becerilerini geliştirmeye önemli katkılar sağlar. Ayrıca öğrencilerde metni keşfetme becerilerini geliştirmektedir. Bu nedenle ilkokulda her sınıf düzeyinde uygulanmalıdır.

Sessiz Okuma Süreci

Sessiz okuma ile öğrencilerde geliştirilecek beceriler üç başlık altında toplanmaktadır. Bunlar görme, anlama ve zihinde yapılandırma olmaktadır.

1.Görme: Sessiz okuma sürecinin ilk aşamasını görme oluşturmaktadır. Bu aşamada yazılar ve resimler gözle okunmaktadır. Bir başka ifadeyle kelimelerin harfleri ve görseller gözle alınmakta ve zihne iletilmektedir. Gözümüzde 130 milyon duyu alıcısı vardır. Bunlar aracılığıyla harf, kelime, rakam, şekil, resim gibi bilgiler alınmakta ve beyne aktarılmaktadır. Sessiz okumada bir kelime 10 salise içinde tanınmakta ve doğrudan beyne aktarılmaktadır (Güneş, 2019). Bu nedenle görme becerilerinin gelişmiş olması gerekmektedir. Bu becerileri geliştirmek için gözle kelime tanıma etkinlikleri yapılmalıdır.

2.Anlama: Sessiz okumanın ikinci aşamasını anlama oluşturmaktadır. Bu aşamada önce seslerden harflere geçme yani kelimeyi görsel olarak tanımaya ağırlık verilmektedir. Sesli okumada kelimenin sesi ile anlamı birleştirilmektedir. Öğrenci doğumdan itibaren kelimeleri sözlü öğrendiğinden sesli okuma sırasında birleştirme işlemini hızlıca yapmaktadır. Ancak sessiz okumada durum değişmekte, kelimenin görsel biçimi ile anlamı birleştirilmektedir. Öğrenci bu beceriyi henüz yeni kazandığından başlangıçta zor olmaktadır. Zamanla kelimeleri gözle tanıma ve anlama becerilerini giderek geliştirmektedir. Böylece kelimelerin anlamını keşfetmekte, bunları birleştirerek cümleyi anlamaktadır.

Sessiz okumada metni anlamak için okunanları hatırlama, arasında bağ kurma, çıkarım yapma, sorgulama, tahmin, neden-sonuç ilişkileri gibi dil ve zihinsel beceriler harekete geçirilerek aktif olarak kullanılmaktadır. Böylece metinden önemli ve gerekli görülen bilgiler alınmakta ve zihinde işlenmektedir. Bu süreçte dikkat becerileri önemli olmakta ve bütün okuma sürecine yön vermektedir. Öğrencinin okuma amacını belirlemesi, dikkatini ve okuma sürecini iyi yönetmesini sağlamaktadır. Sessiz okumada tahmin etme, sorgulama, özetleme ve açıklama gibi özel teknikler hem anlama hem de zihinsel becerileri geliştirmektedir. Sessiz okumada bu tekniklere ağırlık verilmelidir.

3.Zihinde Yapılandırma: Sessiz okumanın son aşaması zihinde yapılandırmadır. Bu aşamada önceden seçilen bilgi, düşünce ve anlamlar gözden geçirilmekte ve incelenmektedir. Ardından öğrencinin ön bilgileriyle birleştirilerek yeniden anlamlandırılmaktadır (Giasson, 1995). Anlamı zihinde yapılandırmak için çeşitli etkinlikler yapılmaktadır. Bunun için okuma öncesi öğrencinin okuma amacını belirleme, ön bilgileri harekete geçirme, metin yapısını keşfetme ve içeriğini tahmin

etmesi gerekmektedir. Bu süreçte metnin içinde olacakları veya sonunu tahmin etme, anlamı zihinde canlandırma, eksik bırakılan yerleri tamamlama, metnin ve yazarın amacını belirleme, metni değerlendirme gibi etkinlikler yapılabilir (Güneş, 2015, 2019).

Görüldüğü gibi sessiz okuma sürecinde üç aşamalı çalışmalarla çeşitli beceriler geliştirilmektedir. Bu aşamalar düz bir çizgi şeklinde değil iç içe geçmiş halkalar biçiminde yürütülmelidir. Öğretmen öğrencilerin durumuna göre bazı aşamalara daha fazla ağırlık verebilir ve farklı etkinlikler yapılabilir.

Sessiz Okuma Etkinlikleri

Sessiz okuma öğrencilerde hızlı okuma, anlama, etkili öğrenme, bağımsız ve aktif öğrenme gibi çeşitli becerileri geliştirmektedir. Peki, sessiz okuma nasıl öğretilmelidir? Bilindiği gibi yeni bir beceriyi kazandırmada tekrarlama etkili bir uygulamadır. Bu durum sessiz okuma etkinlikleri için de geçerli olmaktadır. Öğrencilerin sessiz okuma becerilerini geliştirmek için gerekli yöntem ve teknikler öğretilmeli ve düzenli uygulama yapılmalıdır. Bu etkinlikler öğrencinin akıcı okumayı geliştirmesine, zihinsel sözlüğünü zenginleştirmesine ve metni anlama becerisini güçlendirmeye katkı sağlamaktadır. Sessiz okumada dikkat edilecek bazı ilkeler ve uygulanacak etkinlikler aşağıda verilmektedir.

Sessiz Ortam: Sessiz okuma çalışmaları olabildiğince sessiz ortamda yapılmalıdır. Sessiz ortam, zihnin etkili çalışması, anlama ve bilgileri zihinde yapılandırma açısından çok önemlidir. Bu nedenle sessiz okuma sırasında gürültü için önlemler alınmalı veya sessiz yerler seçilmelidir. Öğrencilerin dikkatleri çabuk dağılacığından sessiz ortama dikkat edilmelidir.

Christa Delahaye (2017), sessiz okuma için sessiz bir ortam seçilmesi ve öğrencinin “*yalnızlığı öğrenmesi*” gerektiğini vurgulamaktadır. Sessizliği ve yalnızlığı öğrenmek “*kendi adına düşünmeyi*” öğrenmek demektir. Sessiz ortamda düşünceler daha iyi yönetilmektedir. Bu nedenle sınıfta olabildiğince sessizlik sağlanmalıdır. Sessiz okuma sırasında sınıfta kimse konuşmamalı, yürümemeli ve gürültü yapmamalıdır. Öğretmenle birlikte bütün öğrenciler okumalıdır (Delahaye, 2017; Government of Saskatchewan, 2023).

Kitap Seçimi; Sessiz okuma için öğrencilerin düzeyine uygun ilgi çekici ve kolay kitaplar, dergiler ve hikâyeler seçilmelidir. Kitapta çok sayıda karşılıklı konuşma olmamasına dikkat edilmelidir. Kitabın punto büyüklüğü ile sayfa düzenine de dikkat edilmelidir. Öğrencilere bunlar içinden okumak istedikleri kitabı seçmelerine izin verilmelidir.

Kelime Tanıma: Yazılı bir kelimeyi şekli, harfleri, biçimi, görüntüsü gibi çeşitli ipuçlarından tanıma işlemidir. Bu işlem bir kelimeyi yazılı olarak görünce tanıma, hatırlama ve anlamını bulma olarak açıklanmaktadır. Sözlü ve yazılı olmak üzere kelimeler iki şekilde tanınmaktadır. Sözlü tanımda ses zinciri içindeki kelime ve kelime grupları vurgu, ton ve ritimden hareketle belirlenmektedir. Doğumdan itibaren geliştirilmektedir. Yazılı tanımda ise daha çok görsel öğeler etkili olmaktadır. İlkokuma yazma öğretimiyle başlamaktadır. Kelime tanıma becerileri yazılı kelimeleri görme ve ayırt etme etkinlikleriyle geliştirilmektedir. Çünkü sessiz okuma bir göz atışta kelimeleri tanıma becerisini gerektirmektedir. Kelimelerin ayrıntıları önceden zihinsel sözlüğe kaydedilmeli, göz görür görmez aktif hale gelmeli ve zihin onları bilinen bir uyarıcı yardımı ile tanımalıdır. Bunun için kelime tanıma teknikleri ve etkinlikleri verilmelidir.

Okuma Hataları: Sessiz okuma başlangıcında öğrencilerin okurken dudak hareketleri ve çok alçak sesle fısıldamaları normal kabul edilmelidir. Okumada ilerledikçe satırları parmak ya da kalemlle izleme, gereksiz baş ve dudak hareketleri yapma, mırıltılı veya fısıltılı okumalarına izin verilmemelidir. Dudak hareketlerini önlemek için dudaklar arasına bir mendil yerleştirilerek okuma sırasında düşmemesi sağlanmalıdır. Okuma sırasında gırtlaktaki oynamalara da dikkat edilmelidir. Baş ya da işaret parmağıyla gırtlak yumuşak bir şekilde tutularak kontrol altına alınmalıdır (Güneş, 2015).

Süre: Sessiz okumaya ilkökul 1. sınıftan itibaren her gün ortalama 15(on beş) dakika ayrılmalıdır. Öğrenciler okurken öğretmen de okumalıdır.

Uygulama: Öğretmen önce öğrencileri sessiz okumaya zihinsel yönden hazırlamalı, ardından okumaya başlamalıdır. Bunun için öğrencilere metni okuma amaçlarını sormalıdır. Öğrencilerin dikkatlerini ve ilgilerini çeşitli sorularla metne yöneltmelidir. Okunacak metin hızlıca gözden geçirilmeli, metnin yapısı ve düzenlenmesi keşfedilmelidir. Metnin içeriğine ilişkin tahminler yaptırılmalıdır. Ardından sessiz okumaya geçilmelidir. Öğretmen sessiz okumayı modelleyerek ve sessiz okuyan birini gözlemlemesini sağlayarak, öğrencilerin dudaklarını giderek daha az hareket ettirmelerini, zihinlerinden okumalarını sağlamalıdır. Okuma sonrası öğretmen ve öğrenciler aşağıdaki etkinlikleri yapmalıdır.

- Öğrencilerden kitap ayrıçalarıyla kaldıkları yeri belirlemeleri,
- Küçük gruplar halinde okuduklarını arkadaşlarına anlatmaları,
- Okuma sonrası hatırladıklarını yazmaları,
- Yazdıklarını tekrar okumaları ve okudukları kitapla karşılaştırmaları,
- Hatalı yerleri düzeltmeleri ve anlamalarını kontrol etmeleri istenmelidir.

Bu süreçte öğretmen;

- Öğrencilerin anlattıklarını dinlemek için her gruba gitmeli ve öğrencileri dinlemeli,
- Sessiz okumada metni anlama durumunu sözlü ve yazılı sorularla kontrol etmeli,
- Öğrencilerin sorulara kendi sözcükleriyle cevap vermelerini sağlamalı,
- Öğrencilerin sessiz okuma becerilerini geliştirme durumlarını izlemelidir.

Sessiz okuma etkinlikleri sadece bunlarla sınırlı değildir. Öğretmen yukarıda verilen etkinlikleri öğrencinin durumuna ve sınıf düzeyine göre çeşitlendirebilir.

Sonuç ve Öneriler

Sessiz okuma bireyin geleceğine yön veren bir okumadır. İnsanlar sessiz okuyarak öğrenmekte, dil, zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirmekte ve geleceğine yön vermektedir. Bu nedenle hayat boyu öğrenmeye katkı sağlayan bir okuma türüdür. Ancak tarihsel süreçte sesli okuma üzerinde daha fazla durulmuş, öğrencilerin sesli okuma becerileri geliştirilmeye çalışılmıştır. Sessiz okuma, sesli okumanın devamı olarak görülmüş, okullarda öğrencilere ses çıkarmadan, dudak kıpırdatmadan gözleriyle okumaları öğütlenmiştir. Eski araştırmalarda ise genellikle sesli okuma ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu anlayış günümüz araştırmalarıyla birlikte değişmeye başlamıştır. Günümüz araştırmaları sessiz okumanın ayrı bir tür olduğu, sessiz okuma sırasında beyinde yapılan hareketlerin farklı olduğu ve sesli okumanın devamı olmadığını ortaya koymuştur. Okuma sırasında iç sesine dikkat çekilmiştir. Bu nedenle sessiz okumanın okullarda sistemli ve planlı olarak öğretilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Benzer durumlar ülkemizde de görülmektedir. İlkokul öğrencilerimizin dil, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerinin gelişmesinde önemli rol oynayan sessiz okuma çalışmalarına gereken önem verilmelidir. Bu konuda öğretmen ve aileler üzerlerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmelidir. Öğrencilerimizin okuyan, düşünen, anlayan, sorgulayan ve sorun çözen bireyler olarak yetişmeleri sağlanmalıdır.

Yazarların Katkı Oranı

Tek yazarlı makaledir, yazarın katkı oranı %100'dür.

Çıkar Çatışması

Çalışmada çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir durum bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Benoit, É. (2016). Lecture à voix haute ou lecture à voix mentale? *Étude Françaises*, 52 (3), 17–29. Erişim adresi: <https://doi.org/10.7202/1038055a>
- Cartier, S.C.& Théorét, M.(2004). L'enseignement des stratégies d'apprentissage par la lecture. Edit: Université de Montréal.
- Cathy, J.P. (2002). The anatomy of language: contributions from functional neuroimaging. *Journal of Anatomy*,197,335-359.
- Charmeux, E. (1991). La lecture à haute voix, est-ce de la lecture, oui ou non. *La lecture. Apprentissage, évaluation, perfectionnement*, Nathan pédagogie.
- Charmeux, E. (2011).Lire à haute voix, est-ce lire? *Education, Ecole et Pédagogie*.
- Delahaye C.(2017). La Lecture silencieuse au cycle 3, dans Laroque Lydie et Pelissier Sophie. *Regards pluriels sur la littérature de jeunesse*, L'Harmattan, pp. 113-130.
- Derbala, A.(2014). Les lectures a voix haute et silencieuse. *Educ Recherche*, 4(4) pp 41-45.
- Francès, D. (2023). Avons-nous tous une petite voix intérieure? Erişim adresi: https://www-slate-fr.translate.google.com/translate/goog/societe/lexplication/avons-nous-tous-petite-voix-interieure-cerveau-lecture-aphantasie?_x_tr_sl=fr&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=sc
- Foucambert, J. (1976). *La manière d'être lecteur*. Editions MOI.
- Giasson, J. (1995). *La lecture: De la théorie à la pratique*. Edit: Gaëtan Morin, Montréal.
- Gouvernement of Saskatchewan (2023). *La lecture silencieuse continue (L.S.C.)*. Erişim adresi: <https://www.k12.gov.sk.ca/docs/francais/frlang/inter/guidemeth/lsc.html>
- Güneş, F. (2015). *Etkinliklerle Hızlı Okuma ve Anlama*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Güneş, F.(2019). *İlkokuma Yazma Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*, Ankara: Pegem A.
- Haug, H.(2009). Le passages de la lecture oralisée a la lecture silencieuse: une mythe? *Le Moyen Français*, 65,p. 1-22. Erişim adresi: <http://hdl.handle.net/2078.1/69284>
- Hébel, P.(1997). *L' Apprentissage de la lecture à l'école maternelle et primaire. Etudes réalisée à la demande de la DEP, Centre de Recherche pour l'Étude et l'Observation des Conditions de Vie*, Paris: CRÉDOC.
- IUFM (2005). *La Lecture a Haute Voix Au Cycle III*, IUFM, Académie de Montpellier, France.
- Leroy-Boussion A.(1966). La lecture silencieuse. *L'année psychologique*,66 (2). pp.579-598; doi: <https://doi.org/10.3406/psy.1966.27534>, Erişim adresi: https://www.persee.fr/doc/psy_0003-5033_1966_num_66_2_27534
- Lieury, A.(1995).*Memoire des images et double codage*, l'Annee Psychologique, No:95
- Marechal, F-A.(2022). C'est quoi la lecture silencieuse? Erişim adresi:https://www-synonyme--du--mot-com.translate.google.com/les-articles/cest-quoi-la-lecture-silencieuse?_x_tr_sl=fr&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=sc

- Oxford (2023). Oxford Languages. Erişim adresi: <https://languages.oup.com/google-dictionary-tr>
- Paire-Ficout, L, Colin, S, Magnan, A. E. J. (2003).les habiletés phonologiques chez enfant sourds prelecteurs =Phonologicalabilities in Deafprerea der children. *Revue de Neuropsychologie*, 13 (2), pp 237-262.
- Rémond, G.(1975). Apprendre la lecture silencieuse à l'école primaire. In: *Communication et langages*, n°27, pp. 29-43. doi : 10.3406/colan.1975.4226, Erişim adresi: http://www.persee.fr/doc/colan_0336-1500_1975_num_27_1_4226
- Ros-Dupont, M., Billaud-Lecoinet, A., Ducros, A.-M., Dupinay-Lemaire, I. (1999). *La Lecture à haute voix du CP au CM2*. Editions BORDAS.
- Suzanne M. P. & Katherine A. W. (2001).Read in your head. a Vygotskian analysis of the transition fromoral to silent reading. *Reading Psychology*,22 Taylor & Francis:p1-15.
- TDK (2023). Güncel Tükçe Sözlük. Erişim adresi:<https://sozluk.gov.tr/>
- Ziegler, J,C.Goswami, U. (2005). Reading acquisition, Developementa Grain Size Theory, *Psychological Bulletin*,131(1),pp.3-29.

Extended Abstract

Reading is the key to the future. It enhances an individual's linguistic, cognitive, and social skills, steering one's future. Reading also involves understanding and questioning written texts. Processing written words in the text helps develop the mental lexicon, acquire new information, comprehend events in our surroundings, and broaden our perspective of the world. Moreover, it contributes to the development of higher-level skills such as effective communication, adaptability to societal developments, fulfilling duties and roles, and lifelong learning. Hence, great emphasis is placed on developing reading skills and habits.

Primary school is a crucial stage for enhancing students' reading skills. Initiatives to cultivate individuals who read, think, comprehend, and question should commence at an early age. Students should be encouraged to sustain their linguistic and cognitive skills throughout their lives. A critical aspect in reading instruction is determining which reading types should be taught to students. In primary schools, the focus often lies on two reading types: oral and silent reading. Oral reading has been practiced since ancient times. Silent reading, on the other hand, emerged in the 1900s and began to be taught from the first grade of primary school in the 1970s. However, recent studies have revealed that silent reading alone isn't sufficient to enhance students' reading and comprehension skills (Foucambert, 1976). In fact, it has been argued that oral reading is imperative to improve listening, speaking, reading, and writing skills at the primary school level. Consequently, primary schools have started to integrate and teach both oral and silent reading together, a practice also adopted in our country.

Silent reading is the most frequently used reading type in an individual's life. It involves reading solely with the eyes and mind, excluding language, the ear, and vocalization. Therefore, it is faster than oral reading. Silent reading contributes to processes like quick reading of lengthy texts, comprehension, extracting the best from the read information, and using it promptly. It also aids in learning new words and enriching the mental lexicon. By spending an average of 20 minutes a day in silent reading, around 1.8 million words are read in a year. This not only enhances vocabulary but also improves speaking and writing skills (Marechal, 2022). The skill of silent reading and internalization go hand in hand and continuously evolve. However, internalization is usually challenging for young children. Most students, when they start silent reading, tend to want to hear the sounds of words or understand the words through auditory means. Especially, most first-grade students face difficulties in practice due to not knowing how to perform silent reading. They tend to whisper or mumble at a very low volume during silent reading. Even among adults, silent reading isn't always perfect. Movements of the lips or tongue and sometimes whispers are noticed during reading. These challenges necessitate the development of new skills in silent reading instruction. Care should be taken to instill the necessary skills in silent reading instruction at the primary school level (Government of Saskatchewan, 2023; Leroy-Boussion, 1966). Silent reading not only contributes to comprehension but also to an individual's active and independent learning, efficient utilization of mental power and time. However, this crucial skill of silent reading isn't adequately taught in schools. This is due to the historical perception that silent reading is a continuation of oral reading, emphasizing reading without making a sound or moving the lips in schools. Christa Delahaye has also raised this issue. Christa Delahaye (2017) indicates that silent reading isn't focused on or considered a problem in schools. It is accepted as it is, without checking how students practice it, and questions are often not asked to confirm their understanding. She emphasizes that the mental processes employed by students during silent reading are necessary but are not monitored. Educational institutions prioritize oral reading, believing it to be more effective in comprehension (Delahaye, 2017). Yet, silent reading is the most effective and productive form of reading in daily life. Greater emphasis should be placed on developing students' silent reading skills. Silent reading shapes an individual's future. People learn by reading silently, developing linguistic, cognitive, and social skills, thus shaping their future. Therefore, it is a type of reading that contributes to lifelong learning. However, historically, more emphasis has been placed on oral reading, and efforts have been made to improve students' oral reading skills. Silent reading has been seen as a continuation of oral reading, and students have been advised to read with their eyes without making a sound or moving their lips. Comparisons were often made with oral reading in

earlier studies. However, this perception has begun to change with current research. Current studies highlight that silent reading is a distinct type, involving different mental processes during silent reading, not merely a continuation of oral reading. Attention has been drawn to the inner voice during reading. Therefore, systematic and planned teaching of silent reading in schools is emphasized. Similar situations are observed in our country. Necessary attention should be given to the silent reading studies that play a significant role in the development of linguistic, cognitive, emotional, and social skills in primary school students. Teachers and families should fulfill their duties and responsibilities in this regard, ensuring that our students grow into individuals who read, think, comprehend, question, and solve problems.